

Vår dato
10.04.2024**Vår referanse**
24/00777-2**Deres/tidl. referanse**
23/5588**Til**
Justis- og beredskapsdepartementet**Att:**

Forespørsel om innspill til høring om endringer i sivilbeskyttelsesloven

1 Bakgrunn

Etterretningstjenesten (E-tjenesten) viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 15. januar 2024 om endringer i sivilbeskyttelsesloven, og vil i det følgende gi vårt syn på enkelte av forslagene.

2 Vurdering

E-tjenesten støtter i all hovedsak endringsforslaget og vurderer at det vil gi et bedre og tydeligere rammeverk for reguleringen av sivil arbeidskraftberedskap. Det vil sikre større mobilitet av sivil arbeidskraft, som også E-tjenesten vil kunne få behov for, i en sikkerhetspolitisk krise eller krig.

Pensjonisters midlertidige arbeidsplikt

I notatet foreslås det i utkast til ny § 24 h at myndige personer mellom 18 og 72 år kan pålegges midlertidig arbeidsplikt. Det presiseres ikke nærmere forholdet til arbeidstakere som har gått av med pensjon (enten det er alderspensjon eller avtalefestet pensjon). Det bør derfor vurderes om det skal presiseres at også pensjonister kan pålegges arbeidsplikt, og at dette ikke utgjør en selvstendig fritaksgrunn.

Forholdet til nasjonale beredskapstiltak

Det savnes også at det i notatet fremkommer mer presist hva forholdet er mellom de foreslåtte bestemmelsene i sivilbeskyttelsesloven og det eksisterende nasjonale beredskapssystemet – som også inneholder beredskapstiltak for sivil sektor («Sivilt beredskapssystem – SBS»). SSB utfyller og er gjensidig koordinert med beredskapstiltak for forsvarssektoren («Beredskapssystem for Forsvaret – BFF»), som gir en detaljert beskrivelse av beredskapstiltak for forsvarssektoren og hvordan Forsvarets behov skal ivaretas i krise og krig. Utforming av eventuelle forskriftsbestemmelser vil kunne støte mot reguleringene i disse, og det bør sikres at man unngår uklarheter eller motstridende reguleringer.

Postadresse:
Postboks 193
Alnabru Bedriftssenter
N-0614 OSLO**Besøksadresse:**
Lutvannsveien 60
N-0616 OSLO**Sivil telefon/telefaks:**
+47 23 09 40 00
+47 23 09 44 66
Militær telefon/telefaks:
0510 4000 / 0510 4466**E-post/Internett:**
post.etterretningstjenesten@mil.no
www.forsvaret.no
Organisasjonsnummer:
NO 974 7892 21

Fordelingen av sivile arbeidstakere i beredskapssituasjoner

Forsvaret har i tillegg en rekke kommersielle avtaler av ulikt omfang med private aktører og næringsliv, om støtte og samarbeid. Det er også inngått avtaler med sivile personer for å sikre beredskap. Det vil være en risiko for samtidighetsproblematikk ved at sivile personer det allerede er opprettet avtaler med, har sitt ansettelsesforhold i for eksempel brann- eller helsevesenet. I en sikkerhetspolitisk krise eller krig hvor E-tjenesten og Forsvaret for øvrig mobiliseres, vil det også være behov for brannmenn og helsepersonell i resten av totalforsvaret.

Det vil altså med høy sannsynlighet kunne oppstå behov for den samme sivile arbeidskraften, og dermed konkurranse om personer med en gitt kompetanse; for eksempel analytikere, helsepersonell mv. Denne konkurransen vil kunne oppstå både internt i Forsvaret, men også på tvers av sektorer, departementer eller funksjoner som for øvrig må defineres som samfunnsskrittiske.

Departementet har ikke vurdert eller tatt stilling til hvordan slike problemstillinger bør løses, eller gitt føringer for *om* – og i så fall *hvordan* – det skal prioriteres mellom ulike samfunnsskrittiske funksjoner. På et overordnet nivå vil det være regjeringen som har det overordnede ansvaret for å sikre en helhetlig ivaretagelse av nasjonens samlede behov, men den nærmere prioriteringen og myndigheten til å avgjøre slike problemstillinger vil trolig også måtte delegeres til det enkelte departement. Det bør vurderes om det skal reguleres på hvilken måte den nærmere prioriteringen bør skje, og hvem som i siste ledd har myndighet til å beslutte dette.

En forhåndsutpeking av arbeidstakere til arbeidsplikt til ulike funksjoner ville avhjulpet problemstillingen ettersom prioriteringen da allerede vil være gjennomført, men departementet legger til grunn at forhåndsutpeking ikke skal benyttes overfor befolkningen i bredt. Det vil også bero på den konkrete situasjonen hvilke behov de ulike samfunnsskrittiske funksjoner vil ha. E-tjenesten vurderer at det er et behov for at departementet vurderer dette nærmere, da en forhåndsutpeking vil bidra til en helhetlig og forsvarlig planlegging for ulike etaters og private foretaks bemanningsbelegg i en beredskapssituasjon, samt at faren for tidskrittiske situasjoner tilsier at mest mulig forhåndsutpeking bør tilstrebes.

Departementet foreslår i utkast til § 24 i) enkelte forberedende tiltak for å gjennomføre forhåndsutpeking til arbeidsplikt. Det bør vurderes om det også skal presiseres at vurdering av sikkerhetsklarering vil kunne bli pålagt som et forberedende tiltak ved behov. Dersom sivile skal pekes ut på forhånd til arbeidsplikt i E-tjenesten, vil dette måtte være et vilkår.

3 Konklusjon

Med de bemerkninger som er gitt over, støtter E-tjenesten i all hovedsak endringsforslaget og vurderer at det gir et godt rammeverk for reguleringen av sivil arbeidskraftberedskap.

Nils Andreas Stensønes

Viseadmiral

Etterretningstjenesten